ప్రజల అమాయకత్వాన్ని తెలివైనవాళ్ళు ఏ విధంగా ఉపయోగించుకుంటారో ఆసక్తికరంగా చెప్పే కథ.

మబ్బుల

— భోయ జంగయ్య

పోటీ కథలలో సాధారణ ప్రచురణకు ఎన్నికైన కథ

ఆవూరి చెరువు ఎండిపోయింది. చెరువులో నీళ్ళుంటేనే, అక్కడి బావుల్లో నీరు. భూములు బీటలు బారినాయి. పంటచేలు ఎప్పుడో పాడై పోయినవి.

జనం మైళ్ళకొద్ది దూరం పోయి, కుండలలో నీళ్ళు తెచ్చి, తెచ్చుకోలేని వాళ్ళకు అమ్ముకుంటున్నారు. కొందరు మంచి నీళ్ళకు బదులు కల్లు తాగి కూడా ఉంటున్నారు. కల్లు రెండింటికీ పని చేస్తోంది. ఒకటి ఆకలి, రెండోది దాహానికి. జనం ఆకలిని మరవడానికి సారా కూడా తాగుతూ, సారా త్రాగడానికి అప్పులూ చేస్తున్నారు. ధాన్యం ధర పెరగదు. కానీ కల్లూ, సారాయి ధరలు మాత్రం ప్రభుత్వమే పెంచేస్తోంది. అయినా తాగేవాళ్ళు తాగుతూనె ఉన్నారు.

అది వర్షాకాలమైనా, ఎండకాలంలా ఉంది. జనం చెట్ల నీడన చేరి 'వర్షాలు ఎందుకు రావడం లేదోనని'' చర్చిస్తున్నారు. ఇప్పటివరకు గడిచినా ఇంక ముందెట్లా గడుస్తుందోనని ఆలోచిస్తున్నారు.

కప్పలకు పెండ్లిచేసి, ఆడవాళ్ళు పాటలుపాడుతూ ఊరంతా తిరుగుతున్నారు.

ఈ పరిస్థితుల్లో గ్రామ పంచాయితీ మీటింగు పెట్టి, పరిస్థితులనుచర్చిస్తున్నారు. ఆ గ్రామపంచాయితీ సభ్యులు.

సర్పంచ్ చంద్రారావు లేచి ''వర్షాలు లేక గ్రామ పరిస్థితి ఎలా ఉందో అందరికీ తెలిసిన విషయమే. ప్రభుత్వం వాళ్ళిచ్చిన గడ్డి అందరికీ పంచడం జరిగింది. కరువు నివారణ కింద ఇచ్చిన పనులు పూర్తి చేయించడం, రెండు బోరింగులను కూడా వేయించడం జరిగింది. మన వూరి దురదృష్టం, వాటల్లోనూ నీరు పడలేదు. అంతేకాదు. నేను సర్పంచ్‌గా ఉన్నప్పుడే ఈ కరువు రావలెనా?

దీన్ని బట్టి నేను దురదృష్టవంతునిగానే భావించుకుంటున్నాను. ఊళ్ళో జనం కూడా నానారకాలుగా మాట్లాడం నేను విన్నాను. పాపం పెరిగి పోయిందట. చిన్నా, పెద్దా భేదం లేకుండా పోయిందట. ఆడ, మగా తేడా లేకుండా పోయిందట. పెండ్లి కాకముందే కడుపు చేసుకుంటుంద్రట. ముండరాళ్ళు కడుపు తీయించుకుంటుంద్రట. మొన్న చనిపోయినామె గర్భవతి అని ఆమెను అలాగె పాత్తి పెట్టడం వలన వర్షాలు రావడం లేదట. అసలు ఎవరో మంత్రగాడు వర్షం రాకుండా కట్టు కట్టాడట. ఇన్ని జరుగుతున్నా, నేను ఏమీ పట్టించుకోవడం లేదట. అంతేకాదు మన సభ్యుల్లో కూడా కొంతమంది మీటింగు పెట్టుకుని, రాధాబాయి గారిని సర్పంచ్‌గా చెయ్యమని నిర్ణయించుకున్నారట. అవిశ్వాస తీర్మానం నెగ్గడానికి, కావలసిన సభ్యుల బలం ఆమె వైపు కనిపిస్తూనే ఉంది. కాబట్టి నన్ను దించేసినా, నేనే దిగిపోయినా, ఈ పరిస్థితుల్లో రెండూ ఒకటే. అందుకని నా రాజీనామాను ఆమోదించవలసిందిగా

కోరుచున్నాము'' అంటూ చంద్రరావు కూర్చున్నాడు.

రాజీనామాను ఆమోదిస్తూ, రాధాబాయిగారిని సర్పంచ్‌గా ఎన్నుకుంటూ, తీర్మానాన్ని వ్రాయించారు. పంచాయితీ బోర్డు పరిచారకుడు తెచ్చి, తమ తమ ఎదుట రిజిష్టర్ ఉంచినపుడు సంతకాలు చేస్తున్నారు. వేలి ముద్ర వేసే వాళ్ళకోసం ఇంక్‌పాడ్‌ను, సంతకం చేసే వాళ్ళకోసం ఓ పెన్నును, రిజిష్టరుతో పాటు మోసుకుపోతున్నాడా పరిచారకుడు.

అందరితో పాటు రాధాబాయి సంతకం చేసి లేచి ''నామీద ఉంచిన ఈ బాధ్యతను సరిగ్గా నెరవేర్చడానికి మీ అందరి సహకారాలు ఉంటాయని, ముఖ్యంగా మన గత సర్పంచ్ చంద్రరావుగారి సలహా సహకారాలు లేకుంటే నడపలేనని, వారి దయ తప్పక నా మీద, ఈ ఊరి మీద ఉండాలి'' అని రెండు చేతులు జోడించి చంద్రరావు వైపు మళ్ళింది. అందరూ చప్పట్లూ కొట్టారు.

చంద్రరావు చిరునవ్వుతో సర్పంచ్ స్థానం నుండి లేచి, రాధాబాయి కూర్చున్న కుర్చీ వద్దకు వచ్చి, ఆమెను సర్పంచ్ స్థానంలో కూర్చోమని చేయితో ఆ కుర్చీని చూయిస్తూ, కళ్ళతో సైగ చేశాడు— ఐదున్నర

అడుగుల విగ్రహం—నిండా నిండిన సంతోషాన్ని కళ్ళు ప్రకటిస్తుండగా, ఆనందంతో అడుగులేస్తూ, ఆడ తనాన్ని దాయలేని పవిటను గుంజి, గుంజి కప్పు కుంటూ, వెళ్ళి అధ్యక్ష స్థానంలో కూర్చుంది.

మళ్ళీ చప్పట్లు...పదవీ బాధ్యతలు తీసుకున్నట్లు సంతకాలు చేసింది.

ఆమె కట్టుకున్న పోచంపల్లి పట్టుచీరలో ఎంతో పొంకంగా ఉంది. తెల్లని నుదుట పెట్టుకున్న ఎర్రని కుంకుమ బొట్టు ఆమె ముఖానికి అందాన్ని ఇస్తూనే, దాని కదే ఓ కొత్త అందాన్ని సంతరించుకుంది.

ఆమె అందరివైపు ఒక్కసారి చూసింది. ''ఆ చూపులు మత్తెక్కించే మంత్రాలు'' పైసలు చల్లి పంచాయితీ సభ్యునిగా, ఎన్నికైన ఆ ఊరి షావుకారి శంకరయ్య ప్రక్కనే కూర్చున్న సభ్యునితో చిన్నగ అన్నప్పుడు, అవును అన్నట్టు, తల ఊపుతూ ఆ సభ్యుడు ఆమెవైపే చూస్తున్నాడు. అందరికీ కృతజ్ఞతా పూర్వకంగా చేతులు జోడిస్తూ లేచి ముసి ముసి నవ్వులతో ప్రొద్దు తిరుగుడు పూవులా తిరిగింది. ఆ నాటి సభ ముగిసింది.

** ** **

అదే రాత్రి రాధాబాయి ఇంట్లో ఓ గదిలో తన వర్గం సభ్యులందరికి సారా, కోడి వేపుడు అందిస్తూ ఉంది. ఆ పూట, ఏ సభ్యునికీ ఆ ఊళ్ళో కరువున్నట్టు గుర్తు లేదు. వాళ్ళు తమను తామే మర్చిపోయి ఖాళీ అవుతున్న గ్లాసులను మాత్రం గుర్తుంచుకుంటున్నారు. కిరోసిన్ దీపం కాంతిలో సారా జాడీ దగ్గర తాను స్వయంగా కూర్చొని, సారా నింపి ఇస్తుంది.

అమాయకత్వానికి ప్రతినిధి అయిన ఆమె భర్త వంటగదిలో ఉండి కోడి వేపుడును మోస్తూ, మధ్య మధ్య సిగరెట్లకూ, అగ్గిపెట్టలకూ బయటకు వెళ్ళివస్తు న్నాడు. పిల్లలు లేని ఆ యింట్లో వేరే సందడి లేదు, సారా తాగకుండా, తన కోసం తెప్పించిన బీరును మాత్రమే తాగుతున్న, షావుకారు శంకరయ్యకు ఇంకా నిషా ఎక్కలేదు. అతని చూపులన్నీ ఉండవలసిన చోటనే ఉన్నాయి. గ్లాసు నింపి ఇస్తున్నప్పుడల్లా ఓ చేత్తో గ్లాసును అందుకుంటూ, మరో చేత్తో గాజులను తాకకుండా, ఆ పై భాగాలను తాకుతూ తన్మయత్వం పొందుతున్నాడు. ఇక్కడ ఓటు యివ్వడమే గాకుండా, ఏన్నో ఏండ్ల నుండి ఆమె చేసే సారా వ్యాపారానికి పెట్టుబడి పెడుతూ వస్తున్నాడు. అసలు తప్పకుండా యిస్తూ మిత్తికింద తాను వస్తూ పోతూ ఉంటుంది. షావుకారే గాకుండా, అందరూ ఏదో చెప్పలేని ఆనందంతో మునిగితేలుతున్న నవ్వులు, అక్కడ కోరికలు కొట్లాడుతున్నాయి. చూపులు తోవ తప్పుతున్నాయి. సైగలు సిగ్గు విడుస్తున్నాయి. స్పర్శలు తావులు తప్పుతున్నాయి. ఉన్నట్టుండి దీపం చిన్నదైంది. అంత మత్తులో ఉన్న ఆ గదిలోని, మగవాళ్ళను కొన్ని గాజుల చేతులు చిత్తుచేస్తున్నాయి. వెలుతురు సరిగ్గాలేని ఆ గదిలోకి వచ్చిన వాళ్ళెవరైంది గుర్తించడం ఇతరులెవ్వరికైనా కష్టంగానీ, వాళ్ళను అరంజ్‌చేసిన రాధాబాయికి మాత్రం తెలిసే ఉంటుంది.

రాధాబాయికి యింకా చాలా చాలా విషయాలు తెలుసు. ఆమె పల్లెకాకుండా, పట్టణాలు కూడా తిరుగుతుంది. కాబట్టి పట్నవాసపు ట్రిక్కులు తెలుసు. ఆమె కొన్నేండ్ల నుండి సారా కాంట్రాక్టు చేస్తుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వపు కార్యాలయాల్లోని పని ఏలా తీసుకునేది తెలుసు. పైరవీలను ఏలా నెగ్గించుకోవాలో తెలుసు.

''నమస్కారం! సార్! నేను రాధాబాయిని సంఘ సేవకురాలిని'' అంటూ ఆఫీసర్ల గదుల్లోకి పురివిప్పిన నెమలిలా నడిచి వస్తుంటే చేయి లేపడం తప్ప నోట మాటరాదు వాళ్ళకు.

''కూర్చోవచ్చాండీ'' అంటూ కొంగు సవరిస్తూ పేర్చిన బతకమ్మలా ఎదుట కుర్చీలో కూర్చున్నప్పుడు, గదిలో స్విచ్ నొక్కితే వెలుతురు పరుచుకున్నట్లుగా, కూర్చున్న కుర్చేకాదు, ఎదుటి టేబుల్ చుట్టూర, ఆఫీసర్ ముఖం నిండా, చివరికి అక్కడ నిల్చున్న బంట్రోతు కళ్ళనిండా అందం, ఆనందం పరుచు

''ఈ పనిని మీరు తప్పక చేసి పెట్టాలండీ'' అంటూ, ఆమె నవ్వే నవ్వుకు, తట్టుకోలేక ఫైల్ తెమ్మని చెప్పడం కోసం టేబుల్ మీది కాలింగ్ బెల్‌ను నొక్కుతూ, ఆ బెల్‌వైపే చూస్తున్నపుడు, దాని నిక్కల్ మెరుపులో ఆమె నవ్వుముఖమే.....

''మీరెట్లంటే అట్లనే. తీర్థం...తీర్థమే, ప్రసాదం...ప్రసాదమే'' అంటూ చెప్పను వదిలిన ఆమె పాదాన్ని టేబుల్ కింద నుండి ఆఫీసరు కాలు కిందికి చాపించినపుడు, శరీరం అదుపు తప్పుతూంటే, నిల నొక్కుకోవడానికి కుర్చీల్లో వెనక్కు వాలి, పైన తిరిగే ఫ్యాను వేపు చూసినపుడు ఆ ఫ్యాన్‌కింది స్టీల్ భాగంలో ఆమె జాకెట్ వదిలిన భాగాలు కనిపిస్తుంటే, ఏ పని కాదు? అర్జంట్ పనులు అతి ముఖ్యమైన పనులున్నప్పుడు, డాగ్ బంగ్లాలో బస చేస్తూ ఉంటుంది. సినిమా హాల్లో పక్కన కూర్చొని టైం పాస్ చేస్తూంటుంది. నవ్వుతూ, నవ్విస్తుంటుంది. తాగుతూ, తాగిస్తూ, తింటూ, తినుపిస్తూ ఉంటుంది— ఆమె ఏదిచేసినా పనిచేసి పెట్టమంటుందే కానీ, పైసలు కోరదు. పనికి రాని కాళ్ళవేపు గూడా చూస్తుంది. నవ్వుతుంది. మాట్లాడుతుంది. కానీ కలిపి నడవదు. కలవమని చెప్పదు. ఎప్పుడో చిన్నప్పుడు కొంచెం చదివిన చదువుకు, పదిమందిలో తిరిగిన అనుభవం తోడై, వార్తాపత్రిక చదవడానికీ నలుగురితో మాట్లాడడానికి వీలైంది ఆమెకు. ఇప్పుడామె గ్రామ సర్పంచ్.

రోజు తాగే రాధాబాయి— ఈ రోజు తాగలేదు. తాను సర్పంచ్ అయిన సంతోషాన్నికూడా తాగలేదు. ఆమె తలనిండా ఏవేవో ఆలోచనలు, తెల్లారేముందు అందర్నీ వాళ్ళ వాళ్ళ ఇండ్లకు పంపి, గడియ వేసుకుని పడుకుంది. కానీ నిద్ర ఎప్పుడో తేలిపోయి దాని స్థానే, తాను ఊరికి ఏదన్నా చెయ్యాలన్న ఆలోచనలే, ఈ ఊరికి బడి తెప్పించగలను. కరెంటు తెప్పించగలను. ఈ రెండింటివల్లా, ఊరి బ్రతుకే మారుతుంది. కానీ ఇప్పటి కరువు తీరేదెట్లా 'వర్షం కురిసేదెట్లా?' గుడి కట్టించడం చంద్రరావే చేశాడు. వర్షం కురువాలని పూజలు, సాకలు పోయించడం, హరికథలు చెప్పిం

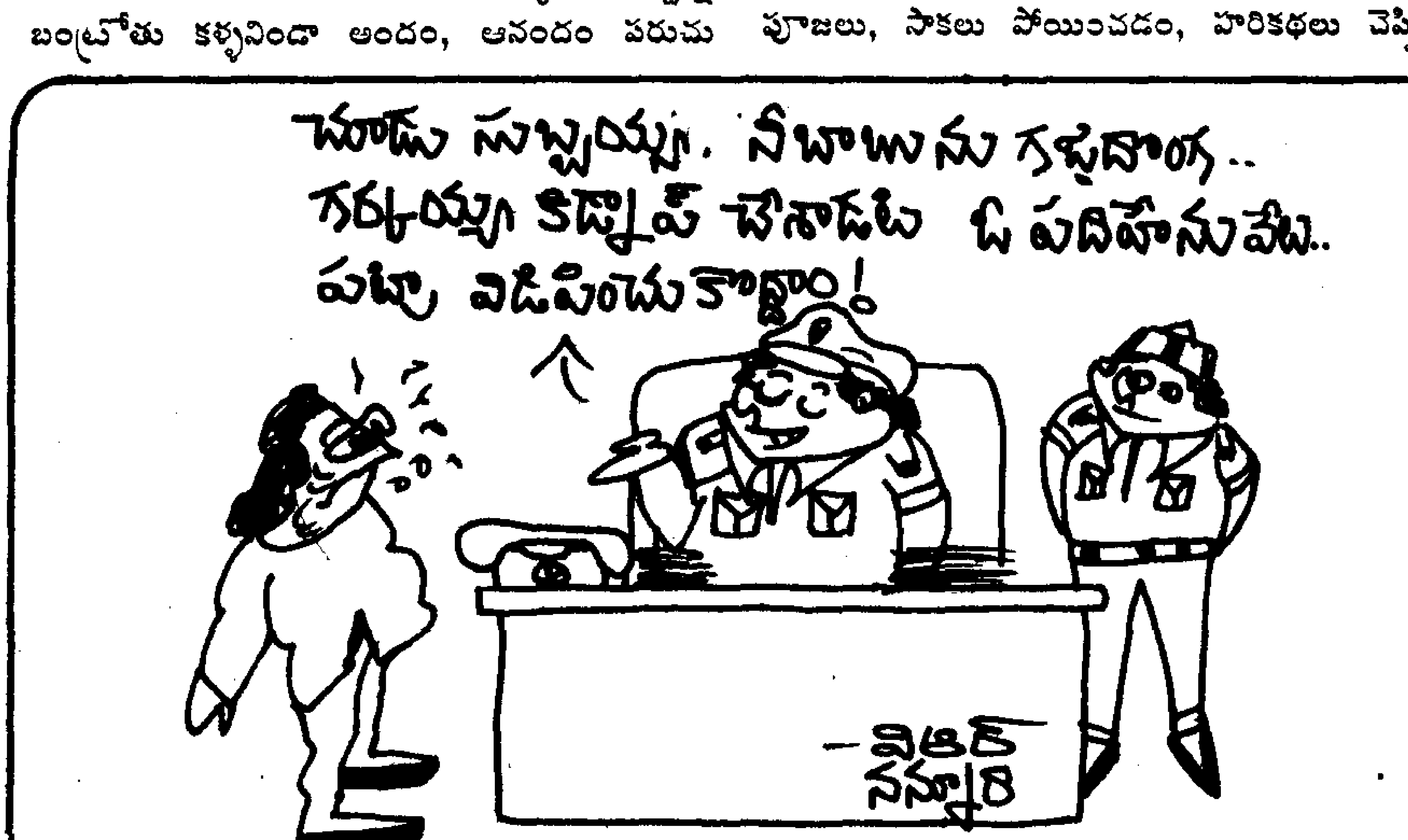

వడం, అంతా ఆయనే చేశాడు. వెనకటి నుండ వచ్చే ఆచారాల ప్రకారంగా, వర్షాలు కురవవపుడు చేసే పని ఒకటి మిగిలి ఉంది. దాన్ని తాను చేయిస్తే సరి. కానీ చాలా కష్టంతో కూడిన పని అనుకుంటూ నిద్రల్లోకి జారుకుంది.

** ** **

నెలరోజులు గడిచినా వర్షాల్లేవు. ఊళ్ళోజనం పూట గడవక పస్తులతో చస్తున్నారు. మంచి నీళ్ళ విషయం సరేసరి. ఊళ్ళో కోళ్ళు, మేకలు, గొర్లు అన్నీ పట్టణానికి తరలిపోయినవి. కుదవబద్ద వగలు తెగనమ్మ బడ్డవి. యివన్నీ మాత్రం ఎన్నిరోజులు సరిపోతాయి. ఇంత కరువు గతంలో ఎన్నో సంవత్సరాల క్రింద తప్ప, ఈ మధ్య ఎప్పుడూ రాలేదని, పెద్ద వయసువాళ్ళు చెప్పుకుంటున్నారు. అన్నింటికంటే నీళ్ళదే పెద్ద సమస్య అయికూర్చుంది.

బోరువెల్స్‌లోనే నీటి జాడలేదు. అందువల్ల బావి తవ్వించే విషయం మరచిపోవల్సి వచ్చింది. జిల్లా నాయకులతోనూ, అధికార్లతోనూ మాట్లాడినా వెంటనే ఫలితం కనిపించలేదు.

ఊరంతా డప్పు చాటింపు చేయించి పూజలు జరిపిస్తూనే ఉంది. సాకలు పోయి వస్తూనే ఉంది. ఈ వర్షం కోసం జరిపే ప్రతి కార్యంలో కులమత భేదం లేకుండా, ఆడ, మగా అందరూ సహకరించవల సిందిగా కోరుతూ వస్తుంది.

సిద్ధాంతులను పిలిపించి, పంచాంగం చూపించింది. పండితులను పిలిపించింది. సలహాలను అడిగింది. అనుకోకుండా హైద్రాబాదుకు వెళ్ళొచ్చి, ఆ రాత్రికి వరదరాజులు గుడి దగ్గరకు రావల్సిందిగా తనకు సన్నిహితులైన స్త్రీలకు చెప్పింది.

మరునాడు ముగ్గురుగాక మరో ఇద్దరూ వాళ్ళంతటా వాళ్ళే వచ్చారు. మూడవనాడు ఈ రెండు రాత్రులు జరిగిన సంగతి మరికొందరికి తెలిసింది కాబోలు ఆ రాత్రి ఏడుగురొచ్చారు.

తెల్లారి చాలామంది స్త్రీలు రాధాబాయిని కలిసి మాట్లాడారు. ఊరంతా ఒకటే గుస గుస. ఆరోజు ఆకాశం మబ్బు చేసింది— జనం కళ్ళల్లో కొత్త ఆశలు మెరుస్తున్నాయి.

మొదటిరోజు గుడిచుట్టూ, రెండవరోజు కాలువల్లో, మూడవరోజు దున్నిన నాగలి చాలల్లో, బావి చుట్టూ, కుంటల్లో, చెరువుల్లో, ఏడవరోజు మళ్ళీ వరదరాజు గుడి ఎదురు.....

ఆ రోజు వెన్నెల పిండారబోసినట్టుంది. మధ్యలో రాధాబాయి చుట్టూర మిగతా స్త్రీలు. తలస్నానం చేసిన వాళ్ళు, వెంట్రుకలు, భుజాల మీదుగా జారి, వీపు కింది భాగాన వేలాడుతున్నవి. ఎవరి వంటి మీద నూలు పోగు కూడా లేదు. చెక్కిన శిల్పాల్లా వాళ్ళ నగ్న శరీరపు ఎత్తు ఒంపులు వెన్నెల్లో మెరిసిపోతున్నాయి. గాలి తాకినప్పుడల్లా పులకరించి పోతూ, మబ్బులు చూస్తున్నాయని సిగ్గు పడిపోతూ, కళ్ళు మూసుకుని జపం చేస్తున్నారు. ఈ రాత్రి ఈ వెన్నెల కురిసినట్టే, రేపు వర్షం కురవాలని వాళ్ళ కోరిక. ఆ రాత్రంతా అలాగే గడిపారు.

మరునాడు సూర్యోదయం అయినట్టు లేదు. ఆకాశం నిండా మేఘాలు, ఉరుములు, మెరుపులు, వర్షం! వర్షం!! ఎడతెరిపిలేని వర్షం. వాగులు వరదతో కుంటలు, చెరువులు నిండాయి. జనం ఇంట్లో నుండి, బయటికొచ్చి వర్షంలో తడుస్తూ, ఒకరితోఒకరు సరసాలాడుతూ, తమతమ సంతోషాన్ని వెలిబుచ్చుకుంటున్నారు. పిల్లలు వర్షంలో తడుస్తూనే ఆడకుంటూ, చూర్లక్రింద నిలుచుని కాగితం పడవలను వదులుతున్నారు. కొందరు కురుస్తున్న ఇండ్లల్లోని నీళ్ళను బయటకు తోడి పోస్తున్నారు.

రాధాబాయి గొడుగు పట్టుకుని ఇల్లిల్లు తిరిగి తన సంతోషాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ ఇతరుల సంతోషంతో పాలు పంచుకుంటుంది. ముఖ్యంగా ఆ ఏడురోజులు తనతో సహకరించిన ముత్తయిదువులను మెచ్చుకుంటూ, కన్నెలకు కనుగీటుతూ ఒక్కటే గుసగులు—

మధ్యాహ్నానికిగాని వర్షం తగ్గి ముసురు మొదలయ్యింది. ఆరోజు ఆమె సారా బేరం కూడా చాలా బాగా సాగింది.

** ** **

హైద్రాబాద్‌లోని ఓ ఫైవ్‌స్టారు హోటల్లోని ఏ.సి. రూంలోని టీపాయ్‌మీద తాగి వదిలిన గ్లాసుల్లోని ఐస్ ఇంకా కరుగుతూనే ఉంది. ట్యూబ్ వెలుతురు లాగే తెల్లని ఫోంబెడ్ మీద ఒకరి కౌగిలిలో మరొకరు— "ఎప్పుడు వర్షం వస్తుందో! ఇంత కరెక్టుగా ఎలా చెపుతారండీ?" అంటూ ఆమె తన చూపుడు వేలితో అతని పెదాలపై దరువేసినట్లు మెత్తగా కొడుతూ అడిగింది.

"రుతుపవనాలు ప్రయాణవేగాన్ని బట్టి ఎప్పుడు వర్షం రానుందో ఎన్నో రోజు రానుందో గూడా, నిర్ణయించి చెప్పగలం" అంటూ ఆమె పైకి వంగి పెదాల మీద ముద్దుపెట్టుకున్నాడు.

"మొత్తం మీద మీ పుణ్యమా అంటూ మా ఊళ్ళోనే కాదు. మా ఏరియాలోనే నా విలువ పెరిగి పోయింది. వచ్చేసారి పంచాయితీ ఎన్నికల్లో సమితి ప్రెసిడెంటు నేనే" అంటున్న రాధాబాయి కళ్ళల్లో కొత్త ఊహలు కదిలాయి.

తన ఊరు, ఆ ఊరి ప్రజలు గుర్తు రాగా, "వట్టి ఎడ్డి మాలోకం" అంటూ తనలో తాను నవ్వుకుంది. "హూ " అంటూ కనుబొమ్మల్ని పైకి కదిలిస్తూ ఆమె వైపే చూస్తూ.

"ఏదీ అక్కడ మీ ఊళ్ళో వర్షం కోసం, రాత్రులలో ఏ భంగిమలో...ఇక్కడ ఈ రాత్రి నాకోసం కూడా...." అంటూ ఆమె చీర కొంగును లాగుతున్నాడు, వాతావరణ పరిశీలనశాఖ డైరక్టరు రంగనాథన్.

టీ పాయ్ మీదున్న గ్లాసుల్లోని ఐస్ పూర్తిగా కరిగి పోయింది.

::::::వి ఇష్టం

'నువ్వు నా జీవితానికి హీరోయిన్‌వి కదా! మరి..నేను విచారంగా వున్నానుకో అప్పుడేం చేస్తావ్' అడిగాడు ప్రియుడు ప్రియురాలిని.

'మీకిష్టమైన పని చేస్తాను' ప్రేమగా చెప్పింది ప్రేయసి.

'అదే ఏమిటని' రెట్టించాడు ప్రియుడు.

నా ఇష్టమే మీ ఇష్టం కదా అందుకని కిలకిలా నవ్వేస్తాను' ఆప్యాయంగా అంది ప్రేయసి.

—లక్ష్మి